

Helsingin kaupunki
Keskusvaalilautakunta

Eduskuntavaalit 2019

**Kotiäänestysvirkailijan
tehtävät**

SISÄLLYS

KOTIÄÄNESTYKSEN VAALITOIMITSIJALLE.....	3
Esteellisyys.....	3
Palkkiot ja ansionmenetys.....	3
YLEISTÄ KOTIÄÄNESTYKSESTÄ.....	4
Kuka on oikeutettu kotiäänestykseen?.....	4
Ilmoittautuminen kotiäänestykseen.....	4
Kotiäänestyksen toimittaminen.....	4
KOTIÄÄNESTYKSEN KULKU.....	5
1. Äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen.....	5
2. Äänestäjä tekee äänestysmerkinnän äänestyslippuun.....	6
3. Äänestyslipun leimaaminen.....	7
4. Äänestyslipun sulkeminen vaalikuoreen.....	7
5. Lähetekirjeen ja vaalikuoren sulkeminen lähetekuoreen.....	8
ÄÄNESTÄJÄN AVUSTAMINEN.....	9
KOTIÄÄNESTYKSEN LÄHETEKIRJEEN TÄYTTÄMINEN.....	9
KOTIÄÄNESTYKSEN YHTEYDESSÄ ÄÄNESTÄVÄN OMAISHOITAJAN LÄHETEKIRJEEN TÄYTTÄMINEN.....	10
KOTIÄÄNESTYSLOMAKKEEN TÄYDENTÄMINEN.....	11
LIITTEET	
LIITE 1: Kotiäänestyksen lähetekirje	
LIITE 2: Kotiäänestyslomake	
LIITE 3: Omaishoitajan lähetekirje	

EDUSKUNTAVAALIT 2019

KOTIÄÄNESTYKSEN VAALITOIMITSIJALLE

Keskusvaalilautakunta ilmoittaa, että Teidät on valittu kotiaänestyksen vaalitoimitsijaksi vuoden 2019 eduskuntavaaleja varten.

Kotiaänestys toimitetaan ennakkoäänestysaikana 3.–9.4.2019.

Keskusvaalilautakunta pyytää Teitä ottamaan yhteyttä keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 20004, ja varmistamaan osallistumisenne kotiaänestyksen vaalitoimitsijaksi mahdollisimman pian, mutta viimeistään **tiistaina 26.3.2019**.

Esteellisyys

Esteellisyys tarkoittaa tilannetta, jossa käsittelyn puolueettomuus saattaa vaarantua asiaa käsittelevän henkilön ja käsiteltävän asian välisen suhteen vuoksi.

Esteellinen henkilö ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä asiaa käsiteltäessä. Esteellisyytilanteiden välttämiseksi on vaalilaissa säädetty, että kotiaänestyksen vaalitoimitsija ei saa olla eduskuntavaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso (aviopuoliso, avioliitonomaisessa suhteessa tai rekisteröidyssä parisuhteessa elävä), lapsi, sisarus tai vanhempi.

Kelpoisuuteen vaikuttava ehdokkuus tarkoittaa ehdokkuutta missä tahansa vaalipiirissä: esimerkiksi vaalipiirissä A ehdokkaaksi asetetun sisarus ei ole kelpoinen kotiaänestyksen vaalitoimitsijaksi missään kunnassa.

Esteellisen henkilö pyydetään ilmoittavan esteellisyydestään keskusvaalilautakunnalle puhelimitse 09 310 20004 tai 09 310 13344.

Palkkiot ja ansionmenetys

Kaupunginvaltuuston hyväksymien luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien mukaan vaalitoimitsijalle maksetaan toimituspäivältä palkkiota 320 euroa. Palkkioon sisältyy myös oman matkapuhelimen käyttö.

Teillä on oikeus saada korvausta oman auton käytöstä kotiaänestyksen toimittamiseen liittyvissä kuljetuksissa. Korvaus oman auton käytöstä on 0,43 euroa kilometriltä. Jos autossa on kuljettajan lisäksi matkustajia, korvausta korotetaan 0,03 euroa matkustajaa kohden.

Kuntalain mukaan luottamushenkilölle maksetaan korvausta ansionmenetyksestä ja kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä.

Helsingin kaupungin taloushallintopalvelu (Talpa) maksaa palkkiot ja maksakustannusten korvaukset vaalitoimitukseen osallistuville. Maksamista varten tarvittavat tiedot ilmoitetaan erillisillä lomakkeilla, jotka jaetaan vaalitoimitsijoille vaalimateriaalin luovutuksen yhteydessä.

YLEISTÄ KOTIÄÄNESTYKSESTÄ

Kuka on oikeutettu kotiäänestykseen?

Kotiäänestys on tarkoitettu niille Helsingissä kirjoilla oleville äänestäjille, joiden kyky liikkua ja toimia on siinä määrin rajoittunut, etteivät he pääse ilman kohtuuttomia vaikeuksia äänestys- tai ennakköäänestyspaikkaan.

Kotiäänestyksen yhteydessä voi äänestää samassa taloudessa asuva omaishoitaja, jos hän on tehnyt kunnan kanssa omaishoitosopimuksen ja hän on äänioikeutettu Helsingissä. Muu äänioikeutetun perheenjäsen, joka ei täytä kotiäänestykselle säädettyjä edellytyksiä, ei voi äänestää kotiäänestyksessä.

Ilmoittautuminen kotiäänestykseen

Kotiäänestykseen ilmoittaudutaan etukäteen keskusvaalilautakunnan toimistoon, viimeistään tiistaina 2.4.2019 kello 16.00 mennessä. Myös omaishoitajan täytyy ilmoittautua etukäteen kotiäänestykseen.

Kotiäänestykseen ei voi ilmoittautua ennakköäänestysaikana.

Kotiäänestyksen toimittaminen

Kotiäänestys tapahtuu äänestäjän kotona ja sen toimittaa vaalitoimitsija ja keskusvaalilautakunnan valitsema ns. todistaja.

Kotiäänestyksessä on tärkeää, että äänestys hoidetaan kiireettömästi, kohteliaasti ja asianmukaisella arvokkuudella.

Keskusvaalilautakunnan toimisto laatii päiväkohtaisen aikataulun, josta ilmenee keiden äänestäjien luokse vaalitoimitsija ja todistaja menevät ja mihin kellonaikaan. Vaalilain mukaisesti äänestäjille on ilmoitettu etukäteen kahden tunnin tarkkuudella kellonaika, jolloin äänestys toimitetaan.

Vaalitoimitsija hakee vaalimateriaalin keskusvaalilautakunnan toimistosta kierrosta edeltävänä päivänä. Samalla käydään läpi kotiäänestyskierros, kotiäänestyksen kulku, lähetekirjeen ja kotiäänestyslomakkeen täyttäminen.

Vaalitoimitsija ja todistaja sopivat keskenään, missä he tapaavat ennen kierrosta.

Kotiäänestyskierrokset alkavat kello 9.00 ja päättyvät noin kello 17.00. Kierrokset ovat auto- tai kävelykierroksia, joiden avuksi on tehty kartta. Kotiäänestystä suoritetaan arkipäivisin ja myös viikonloppuna.

Kotiäänestyskierroksella vaalitoimitsija ja todistaja kiertävät pareittain tehdyn suunnitelman mukaisesti. Kierroksen jälkeen he palaavat yhdessä keskusvaalilautakunnan toimistolle luovuttamaan lähetekuoret ja kotiäänestyslomakkeet.

Huomioitavaa on se, että äänestäjille ilmoitettuja kellonaikoja on noudatettava. Jos äänestäjälle on ilmoitettu esimerkiksi kellonaika 11–13, hänen luonaan on käytävä kyseisenä aikana.

Jos aikataulussa ollaan myöhässä, on siitä hyvä ilmoittaa keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 13344. Näin voimme tiedottaa äänestäjille mahdollisista viivästyksistä.

Suosittelavaa on, että vaalitoimitsija ja todistaja jakavat työt keskenään. Esimerkiksi vaalitoimitsija hoitaa äänestämiseen liittyvät asiat ja todistaja täyttää lähetekirjeen ja kotiäänestyslomakkeen.

Lähempänä ennakkoonäänestysajankohtaa tai mahdollisimman pian kotiäänestykseen ilmoittautumisen päätyttyä (2.4.2019) Teihin otetaan yhteyttä ja sovitaan kotiäänestyskierroksesta/-kierroksista sekä aineiston hakemisesta keskusvaalilautakunnan toimistosta, Kaisaniemenkatu 3 B 16, 3. kerros.

Aineiston hakutilaisuuteen on hyvä varata aikaa puolisen tuntia. Hakutilaisuudessa käydään läpi vaalimateriaali, kotiäänestyskierros ja kotiäänestyksen keskeiset asiat.

KOTIÄÄNESTYKSEN KULKU

Teidän tulee huolellisesti tutustua ohjeisiin, joita kotiäänestyksen toimittamisesta annetaan *Vaaliohjeet 5* -kirjassa.

Kotiäänestyksessä on seuraavat vaiheet:

6. Äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen.
7. Äänestäjä tekee äänestysmerkinnän äänestyslippuun.
8. Äänestyslipun leimaaminen.
9. Äänestyslipun sulkeminen vaalikuoreen.
10. Lähetekirjeen ja vaalikuoren sulkeminen lähetekuoreen.

1. Äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen

- Vaalitoimitsija toteaa äänestäjän henkilöllisyyden. Henkilöllisyystodistuksina käyvät esimerkiksi ajokortti, passi, kuvallinen Kela-kortti tai muu henkilöllisyystodistus, jossa on henkilön täydellinen nimi, henkilötunnus, henkilön nimikirjoitus, henkilön valokuva sekä todistuksen myöntämispäivä ja myöntäjän allekirjoitus.

Henkilöllisyyden todistamiseen **ei kelpaa** postitse saapunut ilmoituskortti (ilmoitus äänioikeudesta) eivätkä kuvattomat kortit ja asiakirjat.

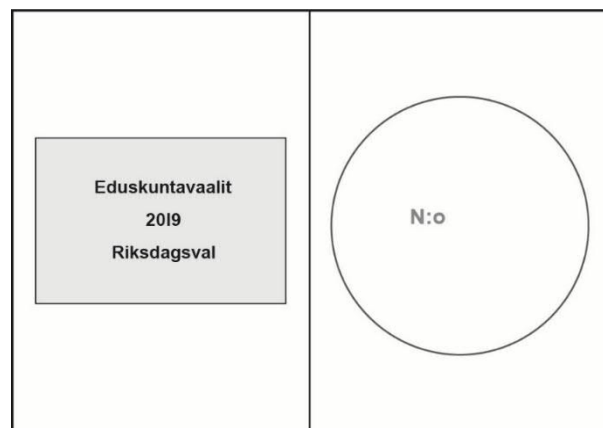
Aiemmissa vaaleissa on käynyt ilmi, että jotkut, useimmiten varsin iäkkäät, äänioikeutetut eivät omista voimassa olevaa passia, ajokorttia tai muutakaan vastaavaa asiakirjaa, jolloin äänestäjän henkilöllisyyden selvittäminen voi olla ongelmallista. Tällaisissa tapauksissa vaalitoimitsijan on pyrittävä arvioimaan tilanne kokonaisvaltaisesti sen perusteella, miten luotettavana se pitää äänestäjän muuta selvitystä. Äänestäjällä voi olla muita asiakirjoja, joista hänen henkilöllisyytensä ilmenee. Äänestäjä saattaa esittää esimerkiksi vanhentuneen kuvallisen henkilöllisyystodistuksen ja voimassa olevan kuvattoman Kela-kortin. Lisäksi paikalla oleva henkilö (esimerkiksi puoliso tai omaishoitaja) voi todistaa äänestäjän henkilöllisyyden.

Vaalitoimitsijan on edellä sanotuissa tilanteissa käytettävä harkintavaltaansa. Yhtäältä tulee huolehtia, että kaikki äänioikeutetut voivat käyttää äänioikeuttaan, mutta toisaalta myös, että kukaan ei äänestä toisen nimissä tai toisen puolesta.

2. Äänestäjä tekee äänestysmerkinnän äänestyslippuun

- Kun äänestäjän henkilöllisyys on selvitetty, vaalitoimitsija antaa äänestäjälle yhden avatun äänestyslipun niin, että äänestyslipussa oleva teksti on äänestäjän näkökulmasta oikeinpäin.

Vuoden 2019 eduskuntavaalien äänestyslippu on seuraavanlainen:

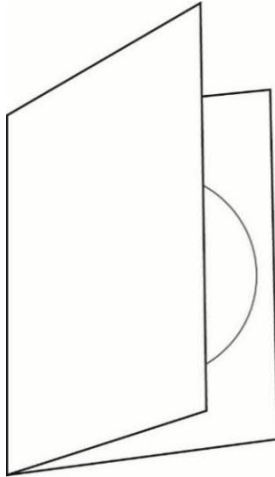

- Äänestäjä tekee äänestysmerkinnän äänestyslippuun. Vaalisalaisuuden turvaamiseksi äänestäjän on voitava täyttää äänestyslippunsa rauhassa ja muiden katseilta suojassa. Suositeltavaa on, että käytetään näkösuojaa, joka on vaalimateriaalin mukana. Helpoin tapa on kuitenkin kääntää katse muualle esimerkiksi kääntymällä selin, kun äänestäjä tekee merkinnän äänestyslippuun.

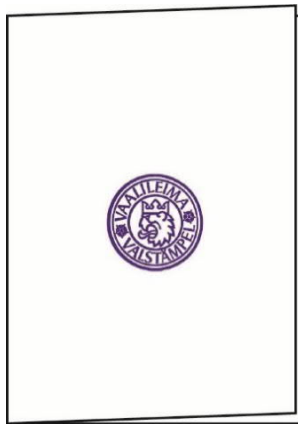
Mikäli äänestyslippu menee pilalle virheellisen merkinnän tai muun syyn vuoksi, on äänestäjälle tämän pyynnöstä annettava uusi äänestyslippu. Pilalle mennyt äänestyslippu on revittävä niin, että vaalisalaisuus säilyy. Äänestyslipun voi repiä äänestäjä itse tai vaalitoimitsija. Äänestäjälle on kuitenkin ilmoitettava, että halutessaan hän saa repiä pilalle menneen äänestyslipun ja pitää revityt palaset itsellään.

3. Äänestyslipun leimaaminen

- Kun äänestäjä on tehnyt äänestysmerkinnän äänestyslippuun, hän taittaa äänestyslipun

ja vaalitoimitsija leimaa sen äänestäjän läsnä ollessa.

Leima painetaan **keskelle** taitettua äänestyslippua niin, että siitä jää **selvä jälki**.
Äänestyslippu on ehdottomasti leimattava. Leimaamaton äänestyslippu on mitätön.

4. Äänestyslipun sulkeminen vaalikuoreen

- Kun äänestyslippu on leimattu, äänestäjä laittaa äänestyslipun vaalikuoreen ja sulkee sen. Mikäli äänestäjä ei kykene sulkemaan äänestyslippua vaalikuoreen, myös vaalitoimitsija voi tehdä sen, **mutta silloin se on tehtävä äänestäjän luvalla. Äänestäjän on myös nähtävä, kun vaalitoimitsija sulkee äänestyslipun vaalikuoreen.**

- Vaalikuori suljetaan liimaamalla. Liimaamisessa voidaan käyttää kostutuskynää tai liimapuikkoa. Vaalikuorta ei saa sulkea muulla tavoin, esimerkiksi teipillä. Vaalikuorta ei saa leimata eikä siihen saa tehdä muitakaan merkintöjä.

Vaalitoimitsija tai todistaja täyttää sinisellä painovärillä painetun kotiaänestyksen lähetekirjeen (liite 1).

Erityisesti on huomioitava, että kaikki vaadittavat allekirjoitukset täytetään lähetekirjeeseen (äänestäjä, todistaja ja vaalitoimitsija).

5. Lähetekirjeen ja vaalikuoren sulkeminen lähetekuoreen

- Vaalitoimitsija sulkee vaalikuoren ja lähetekirjeen keltaiseen lähetekuoreen.

- Vaalitoimitsija tai todistaja täydentää kotiaänestyslomakkeen (ilmoittautuminen kotiaänestykseen) (liite 2).

ÄÄNESTÄJÄN AVUSTAMINEN

Tarvittaessa äänestäjän avustajana toimii **todistaja**, joka voi avustaa äänestäjää muun muassa tekemällä merkinnän äänestyslippuun tai allekirjoittamalla lähetekirjeen äänestäjän puolesta, mikäli äänestäjä ei itse kykene kirjoittamaan.

Todistaja myös avustaa tarvittaessa äänestäjää ehdokkaan etsimisessä ehdokaslistan yhdistelmästä.

Äänestäjä saa käyttää avustajana myös itse valitsemaansa henkilöä. Vaaliavustajana ei saa kuitenkaan olla eduskuntavaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi. Puolisolla tarkoitetaan aviopuolisoa, avioliitonomaisessa olosuhteessa ja rekisteröidyssä parisuhteessa elävää henkilöä.

Avustajan nimi on merkittävä kotiaänestyslomakkeen kohtaan lisätiedot.

KOTIÄÄNESTYKSEN LÄHETEKIRJEEN TÄYTTÄMINEN

Kotiaänestyksessä käytetään sinisellä painovärillä painettua kotiaänestyksen lähetekirjetta **riippumatta siitä, esittääkö kotiaänestäjä postitse saapuneen ilmoituskortin vaalitoimitsijalle.**

Lähetekirjeeseen tulee seuraavat tiedot (ks. liite 1):

- **Vastaanottaja**, johon kirjoitetaan *Helsingin kaupungin* keskusvaalilautakunta ja osoite *Kaisaniemenkatu 3 B 16, 00100 HELSINKI*.
- **Äänestäjän täydellinen nimi.**
- **Äänestäjän henkilötunnus kokonaisuudessaan.**
- **Äänestäjän nykyinen osoite.**
- **Äänestäjän allekirjoitus.** Äänestäjän tulee vaalitoimitsijan läsnä ollessa omakätisesti allekirjoittaa lähetekirje. Allekirjoituksellaan äänestäjä vakuuttaa täyttäneensä äänestyslipun, joka on leimattuna suljettu vaalikuoreen säilyttäen vaalisalaisuuden.
- **Kun äänestäjä on allekirjoittanut lähetekirjeen, äänestyksessä läsnä oleva 18 vuotta täyttänyt henkilö (todistaja) allekirjoittaa lähetekirjeen.**
- **Lopuksi vaalitoimitsija merkitsee ajan ja paikan, jolloin äänestys on tapahtunut ja allekirjoittaa lähetekirjeen.** Allekirjoituksellaan vaalitoimitsija todistaa, että kotiaänestys on tapahtunut vaalilaissa säädetyin tavoin.

Lähetekirjeen allekirjoittaa aina ensin äänestäjä, sitten todistaja ja lopuksi vaalitoimitsija.

Lähetekirjeen kaikki kohdat on täytettävä, vaikka äänestäjä luovuttaisi ilmoituskortin. Äänestäjän tiedot löytyvät kotiaänestyslomakkeen kohdasta *Ilmoituksen tekijä* (ks. liite 2).

Ilmoituskorttia ei täytetä, mutta sen voi liittää muun materiaalin kanssa keltaiseen lähetekuoreen.

Erityisen huolellinen pitää olla siinä, että lähetekirjeessä on äänestäjän, todistajan ja vaalitoimitsijan allekirjoitus. Allekirjoitusten puuttuminen aiheuttaa sen, että äänestystä ei voida ottaa huomioon.

KOTIÄÄNESTYKSEN YHTEYDESSÄ ÄÄNESTÄVÄN OMAISHOITAJAN LÄHETEKIRJEEN TÄYTTÄMINEN

Kotiaänestyksen yhteydessä voi äänestää samassa taloudessa asuva omaishoitaja, jos hän on tehnyt kunnan kanssa omaishoitosopimuksen. Omaishoitajan äänestämisestä on pitänyt ilmoittaa keskusvaalilautakunnalle samalla kun ilmoittautuminen kotiaänestykseen on tehty. Ennakkoäänestysaikana ei voi enää ilmoittautua kotiaänestykseen.

Omaishoitajan lähetekirjeenä käytetään oranssilla painettua lähetekirjettä. Omaishoitajan lähetekirjeeseen tulee seuraavat tiedot (ks. liite 3), vaikka äänestäjä luovuttaisi ilmoituskortin:

- **Vastaanottaja**, johon kirjoitetaan *Helsingin kaupungin keskusvaalilautakunta, Kaisaniemenkatu 3 B 16, 00100 HELSINKI*.
- **Omaishoitajan täydellinen nimi.**
- **Omaishoitajan henkilötunnus kokonaisuudessaan.**
- **Omaishoitajan nykyinen osoite.**
- **Omaishoitajan allekirjoitus.** Omaishoitajan tulee vaalitoimitsijan läsnä ollessa omakätisesti allekirjoittaa lähetekirje. Allekirjoituksellaan äänestäjä vakuuttaa täyttäneensä äänestyslipun, joka on leimattuna suljettu vaalikuoreen säilyttäen vaalisalaisuuden.
- **Lopuksi vaalitoimitsija merkitsee ajan ja paikan, jolloin äänestys on tapahtunut ja allekirjoittaa lähetekirjeen.** Allekirjoituksellaan vaalitoimitsija todistaa, että äänestys on tapahtunut vaalilaissa säädetyin tavoin.

Lähetekirjeen allekirjoittaa aina ensin äänestäjä ja sitten vasta vaalitoimitsija.

Omaishoitajan tiedot löytyvät kotiaänestyslomakkeen kohdasta *Ilmoituksen tekijä, Omaishoitajan täydellinen nimi ja henkilötunnus* (ks. liite 2).

Kuten edellä mainittiin, allekirjoitusten puuttuminen aiheuttaa sen, että äänestystä ei oteta huomioon.

Vaalitoimitsijan on merkittävä omaishoitajan äänestys kotiaänestyslomakkeen (ks. liite 2) kohtaan lisätietoja esimerkiksi: *Omaishoitaja Virtanen äänesti kotiaänestyksen yhteydessä.*

KOTIÄÄNESTYSLOMAKKEEN TÄYDENTÄMINEN

Kotiaänestyslomakkeeseen (ks. liite 2) täytetään äänestyksen yhteydessä seuraavat tiedot:

- **Läsnä olevan henkilön (todistajan) nimi ja syntymäaika.**
- **Päivämäärä ja kellonaika, jolloin äänestys on toimitettu.**
- **Vaalitoimitsijan allekirjoitus.**

Lisätietoja -kohtaan merkitään esimerkiksi seuraavia tietoja:

- Omaishoitaja äänesti kotiaänestyksen yhteydessä.
- Todistaja tai äänestäjän valitsema henkilö on toiminut avustajana.
- Todistaja allekirjoitti lähetekirjeen äänestäjän puolesta.
- Äänestäjä on jo käynyt äänestämässä.
- Äänestäjä ei ole halunnut äänestää.
- Äänestäjä ei ole ollut paikalla.

Lisätietoja -kohtaan kannattaa merkitä **kaikki** äänestykseen vaikuttaneet poikkeavat tapahtumat sen takia, jos äänestäjä jälkikäteen kysyy äänestyksestä, voimme kertoa hänelle mitä tapahtui.

Jos kotiaänestyskierroksella tapahtuu jotakin, mikä vaikuttaa toimituksen kulkuun, tai tulee epäselviä tilanteita, on syytä ottaa yhteyttä keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 20004 tai 09 310 13344.

HELSINGIN KAUPUNGIN KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Helsingin kaupunki
Keskusvaalilautakunta

Eduskuntavaalit 2019

Kotiäänestysvirkailijan tehtävät

Yhteystiedot

09 310 133 44

kesvltk@hel.fi

Kaisaniemenkatu 3 B 16, 00100 Helsinki